

Paweł Valde-Nowak

Nowa Biała, gm. Nowy Targ, woj.
nowosądeckie. Stanowisko 1

Informator Archeologiczny : badania 20, 11-12

1986

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

KOZÓWKI
woj. ostrołęckie
Stanowisko 8

Wojewódzki Konserwator Zabytków
w Ostrołęce
Towarzystwo Przyjaciół Ostrołęki

Badania prowadziła mgr Ewa Lenckowska-Kawałek, Finansował WKZ w Ostrołęce. Zespół obozowisk mezolitycznych i osada neolityczna. Pierwszy sezon badań.

Stanowiska - 5 obozowisk mezolitycznych i 1 osada neolityczna zostały odkryte w wyniku badań powierzchniowych AZP w 1981 r. Zlokalizowane zostały na drodze z Kurpiewskich do Łęgu Staroocińskiego przez przysiółek Kozówki przy starym zakolu Narwi, na przejściu wydmy w torfowisko. Badania sondażowe wykazały, że nieznaruszone pozostało jedynie stanowisko nr 8, pozostałe uległy całkowitemu zniszczeniu w czasie prac drogowych. Z drogi zebrano jedynie materiał zabytkowy w postaci wyrobów krzemienianych i fragmentów ceramiki. Z materiału tego wnioskować można, że były to 2 osady neolityczne kultury ceramiki grzebykowo-dółkowej położone: 1 - przy skrzyżowaniu drogi z Kurpiewskich do Kosówek, 2 - przy skrzyżowaniu drogi Kozówki-Łęg Staroociński.

Nienaruszone stanowisko 8 leży w połowie drogi i obejmuje swoim zasięgiem niewielki cypel o powierzchni ok. 2,5 ara. Na cyplu założono rów sondażowy /12 m²/, w którym wystąpił materiał krzemieniany - ogólnie uzyskano 150 wyrobów, w tym 5 narzędzi. Ze wstępnej analizy wynika, że materiał reprezentuje późne stadium kultury janisławickiej.

Badania będą kontynuowane.

KRZEMIONKI, gm. Bodzechów
woj. kieleckie

patrs
neolit

LYKOWE, gm. Wierszacie
woj. sieradzkie
Stanowisko 1

Muzeum Archeologiczne i Etnograficzne
w Łodzi

Badania prowadził dr Krzysztof Cyrek, Finansował WKZ w Sieradzu. Dziewiąty sezon badań. Stanowisko wielokulturowe: od paleolitu schyłkowego po wczesną epokę brązu.

Stanowisko położone jest na cyplu wysokiej terasy lewego brzegu Warty. Wykopy o powierzchni 243 m², dokończyły eksploracji centralnej partii stanowiska. Odkryto kilkanaście stałych obiektów kulturowych, fragmenty ceramiki oraz około 2.000 wyrobów krzemianych, w tym 176 rdzeni i narzędzi.

Najstarszymi obiektami były 3 jamy schyłkowopaleolityczne z krzemieniami o obozowiskowym, a w jednym wypadku pracownianym charakterze. Wśród narzędzi tego zespołu należy wymienić świderskie łóciaki dwukątowej drapacza i rylice.

Wśród kilku obiektów mezolitu ceramicznego /ceramika kultury grzebykowo-dółkowej tworząca 1 zespół z krzemianym inwentarzem mezolitycznym/ na podkreślenie zasługuje kolejne, wyłożone kamieniami palenisko oraz prostokątna w planie i nlecekowata w przekroju jama, zawierająca w swoim wypełnisku kilkadziesiąt fragmentów przepalonych kości zwierzęcych oraz węgle drzewne.

Odkryto również płyty na stanowisku grób szkieletowy zorientowany, jak pozostałe, wzdłuż osi E-W. Wyróżniał się on śladami paleniska ognia w okolicy czaszki oraz powiększonymi sztucznie oczodolami /podobny zaimprowizowano w grobie 4/. Nie jest dotychczas jasna kulturowo-chronologiczna przynależność tych grobów z uwagi na brak charakterystycznego wyposażenia.

Najmłodszym elementem kulturowym był drugi już na stanowisku obiekt kultury trzcinieckiej z dobrze rysującymi się w płasku pozostałościami spalonych konstrukcji drewnianych.

W przyszłym roku zostaną przeprowadzone jedynie uzupełniające prace na peryferiach stanowiska oraz specjalistyczne badania geomorfologiczne i palinologiczne. Będzie to ostatni sezon na tym stanowisku.

NOWA BIAŁA, gm. Nowy Targ
woj. nowosądeckie
Stanowisko 1

Polska Akademia Nauk
Instytut Historii Kultury Materialnej
Zakład Archeologii Małopolskiej
w Krakowie

Badania prowadził dr Paweł Valde-Nowak. Finansował WKZ w Nowym Sączu. Drugi sezon badań. Obozowisko schyłkowopaleolityczne kultury Federmesser.

Kontynuowano badanie wschodniej części stanowiska. Wykop stanowi przedłużenie ku południowi i częściowo też zachodowi sondażu z 1985 r. Przebadano powierzchnię 28,5 m². Obserwacje związane ze stratygrafią, jak również z warunkami występowania zabytków pokrywają się z uśledzeniami z ub. r. Nowym elementem są kolumny struktury kamienne rozpoznane w układzie horyzontalnym w serii piargu. Ich geneza jest obecnie trudna do wyjaśnienia. Zapewne obrazują one zróżnicowanie warunków, w jakich przebiegała erozja Obłazowej Skąły.

Zabytki występowały w obrębie warstwy ornej oraz w utworze deluwialnym, wnikającym stosunkowo głęboko w "wypełniska" ograniczone wspomnianymi już kolistymi strukturami piargu. Uzyskano 191 zabytków kamiennych, a struktura inwentarza przedstawia się następująco: 2 rdzenie, 157 widców i odłupków, 1 tłuczek, 31 narzędzi. Wśród tych ostatnich wyróżnić można: 2 zbrojki tylicowe, 18 drapaczy, 1 rytec, 1 przekłwacz, 7 odłupków i widców retuszowanych, 1 rydzak. Wspomniane wyroby wykonane zostały z importowanych krzemieni /jurskiego podkrakowskiego i czekoladowego/ oraz z miejscowego radiolarytu pienińskiego. Znalaziono także też tłuczek z fliszowego piaskowca.

Badania będą kontynuowane.

NOWA BIAŁA, gm. Nowy Targ
woj. nowosądeckie
Stanowisko 2
/Jaskinia w Obłazowej/

Polska Akademia Nauk
Zakład Zoologii Systematycznej
i Doświadczalnej
Instytut Historii Kultury Materialnej
Zakład Archeologii Małopolski
w Krakowie

Badania prowadził dr Adam Nadachowski i dr Paweł Valde-Nowak.
Finansował WKZ w Nowym Sączu i Zakład Zoologii Systematycznej
i Doświadczalnej PAN w Krakowie. Drugi sezon badań. Paleolityczna
schronisko jaskiniowe, ślady osadnictwa z późnego średniowiecza.

Prace miały na celu odsłonięcie pierwotnego otworu wejściowego do jaskini, który przed podjęciem badań /w 1985 r./ był kompletnie zagruzowany. Ponadto rozkopanie osadów zalegających bezpośrednio po zewnętrznej stronie otworu miało określić zasięg warstw kulturowych uchwyconych w 1985 r. wewnątrz jaskini. Przebadany został osad w wykopie o wymiarach 4 x 1 m, usytuowanym w rejonie wejścia do jaskini. Stanowił on rozszerzenie ku południowi sondażu ubiegłorocznego. Ponownie nie udało się osiągnąć spągu jaskini. W wykopie rozpoznane zostały słabo zróżnicowane sedymenty o wybitnie grubym charakterze. W stropowej części całości rozkopanych nawarstwień uchwycona została wyraźna warstwa kulturowa przezycona resztkami spalenizny. Zalega ona zarówno wewnątrz, jak i na zewnątrz jaskini, co odróżnia ją od innych, rozpoznanych w ub. r. poziomów paleolitycznych, możliwych do stwierdzenia wyłącznie w komorze jaskini.

Materiały archeologiczne odkryte w 1988 r. wiążą się w większości z wymienioną wyżej warstwą przezyconą resztkami spalenizny. Poziom ten odnosić należy do holocenu. Zostały tu znalezione fragmenty ceramiki "gotyckiej", żelazny grot /bełt/ strzały do kuszy oraz szab ludzki. W tej warstwie wystąpiły też pojedyncze wyroby krzemienne, wśród których zwraca uwagę narzędzie odłupkowe z dwustronnym, wymiatacznym retuszem. Artefakty kamienne /krzemienne i radiolarytowe/ znalezione zostały też w grubych warstwach podścielających opisaną wyżej holocenową warstwę kulturową i stanowiących podstawowy lito-stratygraficzny substrat rozkopanych osadów. Jest to wtórne złożo takich artefaktów, pochodzących z paleolitycznych poziomów kulturowych zalegających we wnętrzu jaskini. W podobnej sytuacji stratygraficznej znaleziony został też paleolityczny klin rogowy o zastrzonym końcu, analogiczny do okazu znalezionego w poprzednim sezonie.

Uzyskane bogate zespoły faunistyczne zawierają materiał kostry, typowy dla fauny arktycznej /suhak, renifer, leming i inne/.

Badania będą kontynuowane.